

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Николай Иванов Цанев,
СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по науки за образованието и изкуствата
за публична защита на дисертационен труд

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ...

Докторска програма: Методика на обучението в детската градина и началното училище по родинознание и природознание

Тема на дисертационния труд: „Интегриране на информационни и комуникационни технологии в процеса на екологично образование в началното училище“

Автор на дисертационния труд: Нина Георгиева Дългъчева-Колева,
докторант към катедра „Начална училищна педагогика“ във Факултета по науки за образованието и изкуствата в СУ „Св. Климент Охридски“

Научен ръководител: проф. д-р Илиана Христова Мирчева - СУ „Св. Климент Охридски“

1. Общо описание на представените материали

Определен съм за член на научното жури със заповед № РД 38-460/25.09.2020 г. по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Интегриране на информационни и комуникационни технологии в процеса на екологично образование в началното училище“, разработен от Нина Георгиева Дългъчева-Колева, редовен докторант по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението в детската градина и началното училище по родинознание и природознание) с научен ръководител проф. д-р Илиана Христова Мирчева за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Представеният от Нина Георгиева Дългъчева-Колева комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ включва следните документи:

1. Заповед на Ректора за зачисляване в докторантура
2. Заповед на Ректора за отчисляване с право на защита
3. Автобиография
4. Диплома за висше образование и приложението към нея – в оригинал и по 3 копия от тях
5. Дисертационен труд в 4 екземпляра

6. Автореферат в 5 екземпляра
7. Удостоверение за положени изпити от индивидуалния план
8. Отпечатани или приети за печат научни трудове или материали за внедрено творческо постижение, свързани с дисертационния труд

Проучването на предоставените ми документи показва, че няма нарушения на процедурата. Докторантката е приложила четири броя публикации, от които две в научни списания и две в сборници от конференции.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Нина Георгиева Дългъчева-Колева се дипломира като бакалавър по Начална училищна педагогика на ПУ „Паисий Хилендарски“. Има две магистърски степени - по Бизнескомуникация и PR пак от ПУ „Паисий Хилендарски“ и по Информационни технологии в началното училище от СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по науки за образованието и изкуствата. От 2009 година е зачислена на редовна докторантура в СУ „Св. Климент Охридски“ отново във Факултета по науки за образованието и изкуствата, а през 2012 година е отчислена с право на защита. Нина Дългъчева има сериозен професионален опит – осем години като начален учител заедно с ангажимент като редактор в издателство Анубис, а след 2008 година до днес – като мултимедиен редактор в „Клет България“ ООД.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработената проблематика в дисертационния труд има научен практико-приложен характер и съществено методическо значение. Изследвани са реални методически проблеми, отнасящи се до интегриране на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) в процеса на екологичното образование на учениците от начален етап на средното образование. Те биха били ценни и би могло да бъдат ефективно използвани и пренасяни в други предметни области. Направена е апробация на получени резултати. Дисертационният труд е много актуален, тъй като допринася за развитието и усъвършенстването на екологичното образование в условията на интегриране със съвременните информационни и комуникационни технологии (ИКТ).

Познаване на проблема

Нина Дългъчева-Колева има отлични познания и голям практически опит в областта на разработвания дидактически проблем. Извършеният анализ на цитираните литературни източници, свързани с дисертационната тема, представянето и интерпретирането на изследвания проблем, проведената апробация, публикациите и практическият ѝ опит показват задълбочено познаване на разглежданата тематика и осъзнаване на нейната актуалност и перспективност, което оценявам високо.

Методика на изследването

Докторантката предлага структурирана процедурно-методическа характеристика на изследването, която дава възможност да се разкрият специфичните страни от изследваната област. Предвидени са общо три етапа на дисертационното изследване - констатиращ, формиращ и контролен. Представените графики онагледяват отделните стъпки и показват логиката на педагогическия експеримент отнесена към основната идея на изследването. Процедурно-методическата характеристика ясно ориентира читателите за хода и целите на изследователската работа.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Рецензираният труд отговаря на изискванията за дисертация, с която се присъжда образователната и научна степен „доктор“. Той е представен в общ обем от 245 страници основен текст. Към него има списък на използваните 163 източника, както и приложения.

Темата на дисертацията е актуална и значима, тъй като е посветена на интегрирането на ИКТ в полето на екологичното образование.

В увода се представят мотивите за избор на темата, свързани със съвременната екологична подготовка и интегрирането на ИКТ в учебната работа. Определени са целта и основните задачи, които са поставени за изпълнение.

Първата глава, озаглавена “Постановка на проблема“, съдържа обзор на теоретичните изследвания по въпроса. Специално внимание Нина Дългъчева-Колева отделя на изясняване на съдържанието на базови понятия като: екологично образование, екологична грамотност, екологично съзнание, екологична етика, екологична култура, екологично поведение. Направен е подробен анализ на състоянието на екологичното образование в българското начално

училище. Представеният теоретичен преглед свидетелства за добри умения при анализа и интерпретирането на литературни източници, както и за отлична осведоменост по разглеждания проблем. Представените идеи за интегриране на съвременните информационни и комуникационни технологии в екологичното образование в началното училище”, свързани с целите на екологичното образование, са друг интересен момент от теоретичната част. На тази основа ще бъде построена концепцията за конструиране на експерименталния модел и така да се търсят нови по-ефективни подходи за обучението на учениците.

Втората глава, озаглавена „Организация и методика на изследването“, подробно представя процедурно-методическата характеристика. Разгледана е и методиката на изследването, както и използвания диагностичен инструментариум. Свързването на основните фактори в концепцията на докторантката (активна дейност, положителна емоция, цялостност на обучението, приложимост и многофункционалност на ИКТ) в система (модел), дава ясна представа за фокуса на изследването. Критериите и показателите, с които се осъществява същинската операционализация са изключително прецизно и подробно разработени. Предвидените математико-статистически методи и организация, както и другите параметри на дисертационното изследване напълно съответстват на основния замисъл.

Третата глава е озаглавена „Анализ на резултатите“. Тя е посветена на представяне на резултатите от експерименталното обучение. Те са онагледени с таблици и диаграми и дават количествена и качествена оценка, според получените резултати от проведените изследвания с учители и ученици.

Следват описани по-важните изводи и препоръки от проведеното изследване.

Заклучението и изводите (приносите) дават общата картина на резултатите от извършената изследователска работа. Източниците на изследване са адекватни на темата на дисертационното изследване и на поставените цели. Научният труд се отличава с прецизен и четивен език и стил. Направен е сполучлив опит да се представят идеи и предложения за бъдеща работа на педагозите в тази тематична област.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В дисертационния труд могат да се открият следните приносни моменти с теоретичен и научно-приложен характер:

1. Направено е много подробно и прецизно проучване на екологичното образование в началното училище в България. Това представяне е надеждна основа за разкриване на спецификите на работа и конкретните особености и проблеми в учебната работа, както и възможностите да се търсят по-рационални решения за усъвършенстване на обучението. По този начин се установяват онези моменти, които определят параметрите за построяване на дисертационното изследване.

2. Създаването и предоставянето на колекцията, достъпна на адрес: <http://www.youtube.com/user/EcoUniTV>, е един от основните приноси в дисертацията, които оценявам високо. Тя може да бъде полезна на учители и ученици във всекидневната работа.

3. Изведени са и са конструирани в табличен вид алгоритми и схеми на Педагогическото изследване. Фигура 12 на стр.112 скромно наречена „*Систематична структура на методическите насоки*“ играе ролята на основна концепция, по която е построено изследването.

4. Направено е общо проучване на теоретичните и практическите аспекти на проблема, свързан с екологичното образование на учениците от началното училище. Изследвана е процесуалната връзка със съвременните информационни технологии, като съществена част от интегриране на технологиите в учебната работа.

5. Предложен е нов подход (модел) за провеждане на обучението в условията на активно използване (интегриране) на ИКТ в учебната работа чрез системата от методически насоки, свързани с основни фактори в учебната работа. Системата от критерии и показатели конкретизира целите и разкрива същностните страни за интегрирането на информационните и комуникационните технологии в екологичното образование.

6. Разработен и апробиран е модел за установяване на резултатите от обучението в хода на интегрирани дейности чрез изследване на учители и ученици (контролна и експериментална група).

7. Представени са основните предимства и възможности на методиката, която стои в основата на екологичното образование на учениците от начален етап с интегриране на ИКТ на базата на проведените емпирични изследвания.

Работата има потенциал да се надгражда и да се разширява в други класове, а също и в посока към задълбочаване на предмета на изследването.

Лични впечатления

Дисертацията е написана много интелигентно, а познаването на изследваната област е на много високо професионално ниво. Чете се изключително леко и приятно. Източниците на изследване са адекватни на темата на дисертационното изследване и на приетия изследователски замисъл. Нямам никакво съмнение, че дисертацията е лично дело на авторката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В работата се **съдържат научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Нина Дългъчева-Колева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Начална училищна педагогика“, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване и получените резултати с принос за педагогическата теория и практика и **предлагам на уважението научно жури да гласува за придобиване на образователната и научна степен „доктор“** от Нина Дългъчева-Колева в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по..., Докторска програма „Методика на обучението в детската градина и началното училище по родинознание и природознание“.

25.10. 2020 г.

Рецензент:

(доц. д-р Николай Цанев)